І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 44. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 7-го БЕРЕЗНЯ 1957. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 7, 1957. No. 44. VOL. LXIV

СЕРЕДНЬО-СХІДНІЙ ПЛЯН ПРИЙНЯТИЙ У СЕНАТІ 72 ГОЛОСАМИ ПРОТИ 19

Вашингтон. — Сенат затвердив великою більшістю голосів переданий президентом Айзенгавером на вирішення Конгресу ще дня 5 січня ц. р. плян в справі протидіяння комуністичній агресії на Середньому Сході. 72 голосами проти 19 прийняв Сенат резолюцію, яка уповноважує уряд З'єдинених Держав вжити американських збройних сил для забезпеки миру на Середньому Сході і давати у випадку потреби середньо-східнім народам економічну допомогу. Прийнята Сенатом резолюція в справі мілітарної й економічної допомоги відрізняється в дечому від резолюції прийнятої дня 30 січня ц. р. Палатою Репрезентантів, яка може прийняти її негайно у вигляді, затвердженім Сенатом, або аж згодом, після узгіднення розбіжностей на конференції сенаторів і конґресменів. Якщо ця резолюція буде прийнята Палатою Репрезентантів без змін, то ще цього тижня вона буде передана до підпису Президентові. Найважливішою постановою резолюції є заява, що З'єдинені Держави вишлють свої збройні сили проти кожночасної комуністичної аґресії на Середньому Сході, якщо за такою допомогою звернеться до ЗДА котрась із середньо-східніх держав. Водночас із цим резолюція уповноважує Президента уділювати для скріплення господарства середньо-східніх держав грошові допомоги із фондів призначених для закордону, при чому сума допомог не може перевищувати двісті мільйонів долярів. Прийнята Сенатом резолюція іде більше по лінії інтенції уряду, як резолюція Палати Репрезентантів, бо в ній стверджується, що ЗДА готові діяти негайно, якщо Президент вважатиме це потрібним. Всю відповідальність за таке чи інше рішення в даній справі резолюція кладе на Президента й узалежнює висилку військ як і уділювання допомоги тільки від встановленої ним конечности. За резолюцією голосувало 42 республіканських і 30 демократичних сенаторів і проти неї 16 демократів і три республіканці, між ними сен. МекКарті. Водночас із резолюцією Сенат прийняв дві поправки, одна з яких доручає урядові підтримувати заходи ОН на Середньому Сході і друга, яка дозволяє середньо-східнім народам вживати гроші з одержуваної від ЗДА допомоги для оборонних, а не аґресивних, цілей.

Чи буде Новленд кандидувати на президента в 1960 р?

Вашингтон. — Провідник республіканської меншости в Сенаті сенатор Вільям Ф. Новленд відмовився заявити, що не буде старатися про кандидатуру на президента в 1960 році. В інтерв'ю на радіопрограмі „Мючюел Бродкастінґ Систем" сенаторові Новлендові поставили такі три запити: 1. Чи в виборах 1958 року він буде старатися про те, щоб стати губернатором Каліфорнії (давніше він повідомив про те, що в 1958 році не буде старатися про перевибір на сенатора). 2. Чи в виборах 1960 він буде кандидувати на президента. 3. Чи того самого року він буде підтримувати кандидатуру на президента віце-президента Ричарда М. Ніксона. На ці запити Новленд відповів так. Він хвалив віце-президента Ніксона, але не хотів сказати, чи буде його підтримувати в виборах 1960 року. Новленд потвердив тільки те, що в 1958 році не буде старатися про перевибір на сенатора, але це не значить, що „він зачиняє або відкриває собі двері", і жуналісти „мусять ще якийсь час поспекулювати на цю тему". Коли журналісти вперто домагалися заяви Новленда в справі президентської кандидатури в 1960 році, він їм відповів таке: „Не думаю, щоб була така особа, яка могла б відповісти в 1957 році на цей запит, бо ніхто не знає, які відносини будуть в 1960 році... Я не маю кришталевої кулі, щоб в неї заглянути. Я і не виключаю такої можливости і не стверджую її".

Два вищі урядовці колишнього президента Трумана засуджені за неплачення податків

Ст. Луїс. Мо. — Два вищі урядовці під час президентури Гаррі С. Трумана голова правничого відділу в Податковому Уряді Т. Лемар Кодел і секретар Білого Дому Метью Дж. Конеллі засуджені до дворічної тюрми і 2.500 долярової гривни за фальшування податкових виказів. Суддя Ганнар Нордбай заявив засудженим, що той вирок підкреслює, яким великим злочином є їхня провина, бо ж вони зламали довір'я, яким втішалися в своїх наставників. Засуджених пустили на волю за кавцією, бо їх адвокати внесли апеляцію. Перед оголошенням вироку Конеллі заявив, що „не зробив нічого незаконного", а Кодел твердив, що не брав участи в змові, щоб не платити податків.

Президент предложив Конґресові плян про допомогу жертвам посухи

Вашингтон. — Президент Айзенгавер предложив Конґресові окреме звернення, в якому домагається, щоб жертвам посухи допомагали також і стейтові та самоурядові уряди. В цьому пляні Президента говориться також і про жертви інших стихійних катастроф, такі як гураґани і повені. Згідно з цією пропозицією Президента фермерам, які потерпіли від посухи, повені або буревіїв, повинні в 25 відсотках допомагати стейтові уряди. Одночасно секретар рільництва Езра Тефт Бенсон написав окремого листа до Конґресу, в якому подрібно обговорює плян допомоги фермерам, які мають втрати внаслідок стихійних нещасть. Департамент рільництва оцінює, що стейти тепер допомагають фермерам в випадку посухи тільки в одному відсотку, а решту допомоги мусить давати федеральний уряд. Та і Президент і Бенсон не будуть домагатися, щоб Конґрес прийняв окремий законопроєкт в цій справі. Президентове звернення основане на його спостереженнях під час поїздки в січні цього року до п'ятьох стейтів, які найбільше терплять від посухи. Він використав також завваги місцевих чинників: губернаторів і фермерських провідників із тих районів. Секретар рільництва Бенсон пише в своєму листі і про допомогу тим фермерам, які залишають свої акри пасовиськ, щоб на них росла трава та зберігала вологість землі, недозволяючи вітрам забирати врожайну верству. Урядові проєкти не є такі радикальні, як законопроєкт демократичного конґресмена з Тексасу В. Р. Повджа, який вже прийняла Палата Репрезентантів, і проти якого виступає уряд. Згідно з цим законопроєктом уряд мусів би річно видавати на допомогу фермерам, які потерпіли від стихійних катастроф — 25,000.000 долярів.

Міні домагається збільшення мінімальної платні до 1.25 доляра

Вашингтон. — Голова Американської Фед. Праці — Конґресу Індустрійних Організацій Дж. Міні вислав листа до голови Сенатської Підкомісії Праці сенатора Джана Ф. Кеннеді, в якому домагається поширення мінімальної платні за годину праці на дальші категорії робітників та збільшення тієї платні з теперішнього одного доляра до §1.25. На думку Міні Конґрес повинен подумати над тим, щоб зменшити число годин в теперішньому тижні праці, затримуючи дотеперішні тижневі заробітки. Зменшити число годин праці треба б тому, що внаслідок механізації праці можна більше продукувати під час меншого числа годин. Міні виступив проти урядового законопроєкту про поширення мінімальної платні на інші категорії робітників, і пропонує ухвалити законопроєкт демократичного сенатора Вейна Морса, згідно з яким коло 10 мільйонів робітників мали б право користати з мінімальної платні.

Не буде зменшення податків в найближчому році

Вашингтон. — Республіканські Конґресові провідники після конференції з президентом Айзенгавером заявили, що важко буде ухвалити зменшення податків в найближчому фінансовому році, який починається 1-го липня ц. р., хоч всі відчувають потребу зменшити податкові тягарі. Сенатор Вільям Ф. Новленд заявив журналістам, що не можна буде з огляду на безпеку й оборону країни так зменшити федеральні податки, щоб можна було і зменшити федеральне заборгування і одночасно зменшити податки. Новленд сказав, що на тижневій конференції в Білому Домі обговорювано справу зменшення податків, але також стверджено, що важко буде це здійснити, бо треба мати на увазі таку важливу проблему, як оборона і безпека ЗДА.

Мічелл проти того, щоб Бек був делеґатом на зборах МОП в Гамбурґу

Вашингтон. — Секретар праці Джеймс П. Мічелл заявив, що він не затвердить Дейва Бека, який тепер перебуває в Европі, на делеґата від американського робітництва на збори Міжнародної Організації Праці в Гамбурзі, Німеччина. Ті збори мають відбутися між 11-им і 23-им березня. Згідно з давнішим пляном Бек мав бути делеґатом на ту міжнародну робітничу конференцію, але тепер, коли виявилося, що Міжнародне Братство Шоферів, головою якого є Бек, замішане в ракетерство і нечесні дії, як це виявилося на слідстві в Сенатській Комісії Праці, секретар праці звернувся до проводу Американської Федерації Праці — Конґресу Індустрійних Організацій, щоб визначили іншого делеґата, а Бек мусить вертатися до ЗДА, щоб тут зізнавати на Сенатській Комісії Праці про зловживання в робітничій спілці, яку він очолює.

Шпиталь „Белвю" переслав звіт про стан „божевільного" бомбувальника

Ню Йорк. — Психіятричний відділ шпиталю „Белвю" переслав судові звіт про стан здоров'я „божевільного" бомбувальника Джорджа Метескі. Цей звіт підписали три лікарі д-ри Джан Кассіти, Алберт Ля Верн і Теодор Вайс. Д-р Кассіти ствердив вже давніше в суді, що Метескі є схизофреніком параноїдального типу. Суддя Джан А. Мюллен буде вивчати звіт психіятрів і після того визначить дату судової розправи, або відошле Метескі до дому божевільних, якщо лікарі визнали „божевільного" бомбувальника за такого, що не відповідає за свої вчинки. Метескі був у шпиталі від 23-го січня. Його оскаржують в намаганому вбивстві, бо він впродовж 16-ох років підкладав бомби в публічних місцях, бо хотів тим способом помститися на фірмі „Кон Едізон", яка його скривдила, не давши йому відшкодування за втрату здібности до праці.

УКРАЇНСЬКІ ВТІКАЧІ В ГОЛЛЯНДІЇ ДІСТАЛИ 1,000 ГУЛЬДЕНІВ ВІД КОРОЛЕВИ ЮЛІЯНИ

Об'єднання Українців Голляндії повідомляє, що голляндська королева Юліяна пожертвувала для старших віком втікачів, які перебувають в тій країні в захистах для старців або живуть в приватних домах, більшу суму грошей. З тієї суми для українців — старших віком осіб — припало 1,000 голляндських гульденів, так що кожна особа української народности у віці понад 65 років дістала по сто ґульденів. Цю пожертву розділив секретар ОУГ О. Кушпета.

ДОЛЛЕС ЗАДОВОЛЕНИЙ РІШЕННЯМ ІЗРАЇЛЮ

Під час своєї пресової конференції державний секретар Доллес висловив задоволення з рішення ізраїльського уряду вивести війська з окупованої єгипетської території. Водночас із цим він заявив, що вже за яких десять днів буде відкритий Суезький канал і що ним могтимуть користуватися не тільки британські, французькі, але й ізраїльські кораблі.

ДОЛЛЕС НАТАВРУВАВ ЄГИПЕТ ЗА ПОВЕДЕННЯ В СПРАВІ СУЕЗУ

Вашингтон. — Державний секретар Дж. Фостер Доллес заявив, що Єгипет виявив прозору тенденцію „встромити свою ногу" впоперек очищувальних робіт у Суезькому каналі, однак водночас висловив надію, що тепер, після евакуування смуги Ґази і побережжя Акаби Ізраїлем, очищення Суезького каналу буде швидко закінчене. Державний секретар склав свою заяву в ході його пресової конференції у вівторок 5-го березня ц. р. На самому вступі тієї конференції Доллес висловив „велике вдоволення" американського уряду з приводу рішення Ізраїлю евакувати остаточно єгипетську територію і тим самим виконати постанову Об'єднаних Націй з 2-го лютого ц. р. Спосіб переведення тієї евакуації вже устійнено в безпосередніх переговорах з командантом „збройного поготівля" („міжнародної поліції") Об'єднаних Націй, генералом Бирнсом. Більшість тієї пресової конференції була виповнена запитами і відповідями щодо середньо-східньої ситуації. Доллес відсилав журналістів до тексту проголошених в цій справі американських офіційних заяв — президента Айзенгавера і амбасад. Ладжа. З інших справ — він відмовився входити в деталі ситуації в південно-східній Азії, — куди мав виїхати в середу 6 ц. м. на конференцію СЕАТО (Південно-східнього азійського пакту) до Канберри в Австралії. Він признає, що СЕАТО цікавиться проєктом президента Індонезії Сукарна, щоб ввести там режим „керованої демократії" з комуністами в урядовій верхівці, але ствердив, що Індонезія не є охоплена СЕАТО і що їй тим часом не погрожує опанування комунізмом. Він признав повну однозгідність поглядів з західньо-німецьким міністром закордонних справ фон Брентано, з яким мав призначену ще одну нараду на вівторок вечером. Заповів приїзд до Америки нового японського прем'єра Нобосуке Кіші, дармащо ЗДА офіційно ще не вислали йому запрошення. Доллес висловив переконання, що в найкоротшому часі приступиться до переговорів з Єгиптом щодо Суезу і тривкішого наладнання відносин з Ізраїлем. Він потвердив становище Америки, що затока Акаби і Тіранська протока, що веде відтіль до Червоного моря, це міжнародні води, дармащо всі чотири держави, які лежать над тією затокою можуть дивитись на неї, як на свою „територіяльну воду". Доллес висловився оптимістично про можливості поладнання конфлікту за Суез.

У Совєтах знову шаліє анти-релігійна кампанія

Москва. — Поворот до „сталінізму" в усіх ділянках державного життя СССР видний також по відновленій гострій антирелігійній кампанії — стверджують закордонні обсерватори в Москві. Характеристичним покажчиком такого курсу вважають оприлюднення майже на двох повних сторінках московської „Правди" скандального виступу 82-річного скульптора Сергея Коненкова, колишнього російського еміґранта, який коло 20 років перебув в Америці, а після другої світової війни вернувся „на родину". Отой здитиннілий москаль відкрив у своїй промові на Конґресі совєтських артистів у Москві, що „всі лихі сили у світі походять з Ватикану". Вся його довжелезна промова була присвячена примітивній демагогічній атаці на Ватикан, з такими красномовними зворотами, як той, що „папа тримає в одній руці хрест, а в другій атомову бомбу". Самій тій неграмотній промові ніхто не придає значення, а тільки фактові, що комуністична верхівка розтрубіла той виступ, як велику подію. Пригадують, що був уже час, коли в СССР притишено давніші гострі виступи проти Ватикану, що породило було навіть плітки про заходи СССР щодо нав'язання дипломатичних взаємин з Апостольською Столицею. Тепер завернено знову до давньої тактики.

Юґославія звертається в сторону Заходу

Београд. — З прохолодженням взаємин із Москвою та з заведеними надіями на господарську допомогу від Москви — юґославський уряд автоматично звертає свої очі знову на Захід — стверджують закордонні обсерватори в Юґославії. Припинення Москвою реалізування обіцяної допомоги для Юґославії у загальній висоті на $250 мільйонів, явне демонстрування неприхильности до Тіта і його „ревізіоністичної" політики під час перебування болгарської делеґації в Москві та заходи щодо відновлення Комінформу в якійсь новій постаті, все воно не залишає в юґославських громадян сумніву, що скінчилося московсько-юґославське братання. Тому широкі юґославські кола прийняли з вдоволенням офіційне ствердження юґославським урядом, що взаємини з Москвою знову погіршились та що Москва використовує, мовляв, ідеологічні спори для перекинення їх в площину міждержавних відносин. Тому надзвичайно гарно зустріли в Беоґраді американського експерта сільсько-господарських справ, члена державної Комісії для закордонних зв'язків, д-ра Аллена Блера Клайна.

В АФРИЦІ ПРОГОЛОШЕНО НОВУ ДЕРЖАВУ

Аккра. — В середу 6 березня проголошено урочисто в місті Аккра в західній Африці нову державу під назвою Ґана. Сталось це на спеціяльній церемонії, на якій символічно стягнено над будинком місцевого парляменту англійський прапор і піднесено червоно-зелено-золотий прапор із шостираменною зорею посередині. З цим моментом перестала існувати англійська колонія Золоте Побережжя, куди входила також колишня окрема колонія Тоґоленд, а народилась нова держава, яка стала дев'ятим членом Британського Коммонвелту. Офіційного проголошення нової держави доконав її прем'єр Кваме Нкрумаг в державному акті у парляменті, після чого він виголосив промови до зібраної перед парляментом маси народу, обрахованої на яких 30,000 людей. Кваме Нкрумаг заявив, що „впали кайдани колоніялізму й імперіялізму, які зв'язували нас з Британією" і „Ґана відзискала свою давню свободу." Ґана — це була прадавня муринська держава, яка перестала існувати яких тисячу років тому і відтоді жила в пам'яті тубільців, як леґенда. Приявними на тому акті проголошення нової держави були репрезентанти понад 50 держав з цілого світу, між ними також представники СССР і комуністичного Китаю. Британський Коммонвелт репрезентувала княжна Кенту, як член королівської родини, що символізує єдність держав Коммонвелту. Англійський уряд був репрезентований лордом королівської печаті Батлером. Головою американської делеґації є віце-президент Ричард Ніксон. Кваме Нкрумаг заявив, що Ґана не буде зв'язуватись в своїй закордонній політиці з ніяким державним бльоком. Головним завданням уряду він визнав закріплення здобутої свободи та соціяльно-економічний поступ. Нова держава охоплює терен 91,700 кв. миль із населенням понад 4,000,000 осіб, із яких не більше 10,000 є білими, здебільша на цивільній службі та купці, — решта — автохтонні мурини. Ґана межує з французькою західньою Африкою, — на захід від неї є муринська Ліберія, на схід — теж чорна Ніґерія. Прем'єр Кваме Нкрумаг був у роках визвольного руху в колонії Золоте Побережжя кількакратно арештований англійцями, особливо після кривавих заворушень в 1948 році. Він заснував був Народну конституційну партію, яка має велику більшість в місцевому парляменті. Англійський суд засудив був його на три роки в'язниці, але під час його перебування у в'язниці вибори в тій країні виявили таку популярність і силу його політичної партії, що англійці звільнили його після того, як він відсидів тільки 9 місяців. З того часу він станув на чолі автономного уряду і співпрацював з англійцями, від яких врешті добився визнання державности Ґани.

Єгипет хоче спаралізувати успіхи місії Ніксона

Каїро. — В короткому часі після того, як віце-президент Ричард Ніксон закінчить свою подорож доброї волі по вісьмох африканських країнах, до тих самих країн виїде заступник єгипетського міністра закордонних справ Мустаффа Юссеф, один з найближчих дорадників і приятелів Ґамаля Нассера. Його ціллю буде спаралізувати вислідки, що їх осягне Ніксон, особливо в Лібії, Судані й Абесинії, найближчих сусідів Єгипту, з якими Єгипет має тепер напружені відносини. Подорож Ніксона єгипетські політичні чинники вважають буцім-то одним із засобів американської закордонної політики до ізолювання Єгипту і Сирії в арабському світі. Як такий сам засіб уважали в Єгипті запрошення президентом Айзенгавером короля Савда до Вашинґтону. Хоч єгипетська преса виявляє очевидно пересердя керівних державних діячів Єгипту з приводу подорожі віце-президента Ніксона, проте водночас західні дипломати, акредитовані в Єгипті, не виключають, що Нассер захоче наблизитись до Заходу. Вони добачують таку тенденцію у заповіді про поворот до пів-парляментарного устрою в Єгипті, у заспокоюванні грецьких і інших закордонних купців та в заповіді швидкого закінчення очищувальних робіт у Суезькому каналі.

В АМЕРИЦІ

● **З Білого Дому** повідомляють, що Президентові важко буде виїхати на відпочинок в південні стейти перед його виїздом на Бермудські острови, де впродовж чотирьох днів він конферуватиме із англійським прем'єром МекМіленом, а перед виїздом державного секретаря Доллеса до Австралії на збори СЕНАТО мусить перевести з ним наради.

● **Спікер Палати Репрезентантів** конґресмен Сем Рейбирн відзначив 44-річчя свого конґресменства: 4-го березня минуло 44 роки, як він уперше ввійшов до Конґресу. Рейбирн пам'ятає, коли Конґрес ухвалив був однобільйоновий бюджет, а тепер становить він уже 72 більйони долярів. Життя для Сема Рейбирна є „романтичною справою", але він не хотів би ще раз жити. 6-го січня ц. р. він відзначував 75 роковини з дня народження.

● **На Флориді** коло Лейкленду перейшли два торнада, спричинивши незначну шкоду, — з деяких домів вітер зірвав дахи. Поранених і вбитих не було.

● **4-го березня Шикаґо** відзначало 120-річчя свого існування. З цього приводу в усіх церквах дзвонили дзвони, гуділи фабричні сирени, а батерії гавбиць зробили парадні сальви. 4-го березня 1837 року леґіслятура стейту Іллиной надала права міста оселі, яка мала тоді 4,170 жителів. Тепер Шикаґо має коло чотирьох мільйонів мешканців.

● **В суботу 23-го березня** в форті Монмуті, Н. Дж., продаватимуть 1.000 військових голубів по 5 долярів за пару. Тепер потреба на голубів у війську відпала, бо електронічні винаходи їх зовсім заступають.

● **Голова Сенатської Підкомісії в Справах Роззброєння**, сенатор Гюберт Г. Гомфрі, повідомляє, що запросить державного секретаря Доллеса і окремого дорадника Президента Гаролда Е. Стассена на переслухання в справі міжнародного роззброєння.

У СВІТІ

● **Папа Пій XII**, відступивши від прийнятого до цього часу в Католицькій Церкві неґативного становища у відношенні до штучних засобів, які поменшують болі, особливо у зв'язку з такими природними функціями людського організму, як злоги, признав вартість анастезії в медицині, що послуговується знечулювальними засобами. Він признав, що, після уділення Святих Тайн, можна, для вгашування болів, ввести недужого у стан несвідомости. Зате Святіший Отець рішуче підкреслив заборону вкорочувати людині життя з огляду на її невиліковальну недугу. Ні в ніякому випадку не вільно робити це.

● **До Праги**, з візою, важною на 10 днів, прибув олімпійський чемпіон у киданні молотом, Геральд Конноллі, учитель із Бостону, як гість Чехословацької Легкоатлетичної Федерації. Несподівано він заявив, що хоче одружитися з чеською легкоатлеткою 24-річною Ольгою Фікотовою, яка дістала золоту медалю за кидання диском. Вони познайомились в Австралії під час Олімпійських ігрищ, але тоді рішили були „перевірити себе" і якийсь час підождати. В комуністичній ЧСР треба мати окремий дозвіл на одруження з чужинцем, та ще й американцем, який хоче чеську спортову зірку вивезти до ЗДА. Конноллі звернувся в цій справі до президента ЧСР Запотоцького.

● **Ніна Паранюк**, стюардесса з совєтського корабля „Грузія", яка втекла в Австралії і дістала від австралійської влади право політичного азилю, вийшла заміж за 36-річного українця, також колишнього втікача з совєтського „раю". На просьбу Ніни Паранюк, преса не виявила його прізвища, щоб не наразити його рідні в СССР.

● **В Австрії 62%** жінок, домашніх господинь, відповідаючи на урядову анкету, заявили, що вони не дістають ніякої допомоги від своїх чоловіків у виконуванні хатніх обов'язків. 35% признали, що їх чоловіки допомагають їм інколи у закупах, ношенні вугілля по сходах і різних хатніх направах. Тільки 3% ствердили, що їхні чоловіки „годяться для всякої хатньої роботи".

● **На Кипрі** англійські вояки і поліція, діставши вказівки від донощика, оточили гірську криївку з п'ятьма грецькими бойовиками з революційно-підпільної організації. Чотири бойовики, за голови яких була проголошена нагорода у висоті $14,000, піддалися і вийшли з криївки. П'ятий двадцятикількарічний Ґреґоріос Афксентіос, один із керівників тієї організації, відмовившись, витримав 10-годинну облогу, під час якої згинув один англійський вояк. Сам він також згинув від ґранати, вкиненої до печери.

● **В Англії** не будуватимуть більше лінійних кораблів, бо англійські морські стратеги вважають, що в майбутній війні головну ролю на морях гратимуть літаконосці, що нестимуть на собі торпедні літаки з атомовими стрільнами. Важко озброєні лінійні кораблі лише охоронятимуть літаконосці. Тепер „у резерві" в Англії є 5 лінійних кораблів, з яких найбільший „Ванґард" має 44.500 тонн містоти.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РЕЦИДИВ СТАЛІНІЗМУ В ПОЛЬЩІ

Здобувши з допомогою популярного в Польщі антисталінізму, що в ньому з тактичних оглядів зосередилися там взагалі всі антисовєтські тенденції, вирішну перемогу в січневих виборах до сейму, провідник польських комуністів Гомулка заявив, що найближчим його завданням буде здійснити „єдність у партії". Цю його обіцянку коментовано в той час, як рішення зліквідувати внутрішньопартійну опозицію і вичистити з партії антидемократичні елементи, або т. зв. сталіністів, противників того національно-комуністичного курсу, що на його хвилях Гомулка прийшов до влади.

Тим часом, не минуло й півтора місяця, як Гомулка, закріпившися в проводі партії і в уряді, почав вичищати з партії не сталіністів, але ж таки прихильників лібералізаційного курсу, здійсненого в Польщі від жовтня минулого року. Що більше, на провідні становища в уряді Гомулка десиґнував заприсяжених сталіністів, таких, як Зенон Новак, провідник сталінського крила в польській комуністичній партії, що його призначено заступником прем'єра, або як близький співробітник і однодумець Новака, Віктор Клосевіч, що став заступником міністра праці і суспільної опіки, та Леон Касман, якого поновлено на становищі головного редактора органу комуністичної партії „Трибуна Люду".

Призначаючи редактором „Трибуни Люду" сталініста Касмяна, Гомулка пішов навіть так далеко, що усунув із складу редакції дотеперішнього головного редактора цього часопису і прихильника лібералізаційного курсу Владислава Матвіна, відрядивши його з Варшави на підрядне становище партійного секретаря у Вроцлаві. Солідаризуючись із Матвіном і протестуючи проти призначення Касмяна, зрезиґнувало вісім дотеперішніх членів редакції „Трибуни Люду", включно з партійним секретарем редакції Ігнацим Вашєвичем і головним публіцистом „Трибуни Люду" Станіславом Бродським, автором недавньої серії статтей, в яких він доказував, що комуністи творять меншість у Польщі, і тому вони повинні узгідновати свою політику з іншими групами населення.

Ресталінізаційні заходи *Гомулки* викликали здивування, а то й обурення в Польщі і за кордоном. Тож досі Гомулку вважали за уосіблення і провідника польського антисовєтського резистансу і з його політикою зв'язували надії на поступове унезалежнення Польщі від Москви. Політичні обсерватори пробують дошукатися причин негаданої зміни курсу в сьогоднішній Польщі у намаганні Гомулки зневтралізувати тиск червоної Москви й усунути можливі точки зудару чи загострення взаємин із Совєтським Союзом. З другого боку, гарячіші елементи в самій Польщі, особливо ж з-посеред ліберальної лівиці, що була промотором відомої відлиги і ревізіонізму, починають бунтуватися, обвинувачуючи Гомулку у зрадництві і навіть у сталінізмі, поборником якого досі його вважали і величали.

Спроби пояснити раптову зміну курсу в політиці Гомулки його бажанням усунути можливі причини конфлікту з Совєтським Союзом чи вірніше з московською комуністичною партією могли б бути переконливими, якби йшло про затримання на високих офіційних становищах осіб т. зв. сталінської орієнтації. Але ж рішучі заходи Гомулки для приборкання та приглушування громадської опінії і для удоностайнення партійної лінії, виявом чого було призначення головним редактором партійного органу сталініста Леона Касмяна, свідчать про те, що тенденції Гомулки куди далекосяжніші й загрозливіші, як це могло б здаватися на перший погляд. Що ця зміна курсу в політиці Гомулки за всією правдоподібністю продумана й свідома, і що вона йде там справді в напрямку ресталінізації, свідчать його заяви з погрозою проти всіх, хто посмів би підривати єдність польської комуністичної партії, яку Гомулка розуміє таки справді, як єдність із сталінськими елементами в партії. Немає теж сумніву, що пресова і пропаґандивна акція проти ліберальних елементів у Польщі й обвинувачування цих елементів в усіх сучасних внутрішніх і зовнішніх труднощах спрямована за апробатою самого Гомулки.

Можливо, що Гомулка, опинившися сьогодні „між молотом і ковадлом", між вимогами власного народу щодо унезалежнення і між погрозами, а то й політичними та економічними санкціями Москви, не має іншого вибору, як вертатися до сталінізму і привертати повoлі Польщу до того стану, в якому вона була до жовтня минулого року. Можливо, що таким чином він і втримається на поверхні політичного життя у Польщі. Але дуже можливо, що не поможуть і всі ресталінізаційні заходи, і тоді Москва у відповідний момент зліквідує Гомулку в той чи інший спосіб і приверне Польщу силоміць до встановленого нею для поневолених народів терористичного „соціялістичного ладу".

КОНҐРЕС ПРО ЕКОНОМІКУ КРАЇНИ

Спільна Конґресова Економічна Комісія аж тепер видала свою опінію про звернення президента Айзенгавера до Конґресу в справі економіки країни, яке він запропонував ще в січні цього року. В цій опінії стверджується ріст добробуту також і в поточному, 1957 році. На думку комісії, 1957 рік буде ще кращим щодо затруднення, продукції і купівельної сили громадянства, як 1956-ий, коли американська економіка осягнула була рекордової висоти.

Але до цього оптимістичного ствердження додано й мале застереження, що „не буде загальної полегші в інфляційних тенденціях"; і ціни на товари надалі зростатимуть, як це було і в попередньому році.

Спільна Конґресова Економічна Комісія стверджує, що її фахові члени-експерти передбачають зріст національної економіки до 435 більйонів долярів в 1957 році, — на 23 більйони більше в порівнянні з 1956 роком. Одночасно комісія підкреслює, що теперішній зріст американської економіки висуває на перше місце справу втримання стабільности цін під час повного затруднення. В 1956 році економічний ріст ішов впарі зі зростом цін, який був найвищий в останніх місяцях минулого року.

Президент Айзенгавер у своєму зверненні до Конґресу твердив, що добробут ЗДА зростатиме і в цьому році, але, з обережности, він не сказав, який великий буде цей зріст. Президент остерігав проти великих надій на збільшення видатків на підприємства і на велике збільшення видатків федерального та стейтових урядів і місцевих самоуправ.

Комісія погоджується на рекомендацію Президента Конґресові — продовжити ще на один рік теперішні податки від продажу товарів і надмірних прибутків корпорацій. Ці податки мали б зменшитися згідно з законом уже 1-го квітня цього року, і тоді державна скарбниця втратила б коло трьох більйонів долярів. Затримання цих податків на дотеперішньому рівні має бути одним із засобів в утрудненні закупів та припиненні інфляції.

Комісія не могла не згадати і заклику Айзенгавера до підприємців та провідників робітництва, щоб вони не старалися збільшувати ціни на товари та не домагалися збільшення заробітків. В опінії комісії стверджується, що цей заклик Президента до самостримування противиться засаді вільної конкуренції, яку Айзенгавер визнає за основний рушій у вільній економіці. І це комісія вважає за ваду президентського заклику, бо ж „федеральний уряд повинен мати провід у здійсненні економічної стабільности при допомозі регуляції видатків на публічні праці. Деякі публічні роботи можна виконати аж тоді, коли зменшиться теперішня тенденція до зниціювання доляра", — стверджується в опінії комісії.

Однак, Конґресова Комісія остерігає, що сприятлива економічна ситуація може нагло змінитися на гірше. „Збільшення числа нових будов одночасно із зростом відсотків від будівельних позичок та зменшення сплат затягнених боргів можуть спричинити затримку в будівельному промислі", — говориться в опінії комісії. Ті самі причини можуть неґативно вплинути на стейтові та місцеві будівлі і пляни. Також і консумційний зріст видатків може не зростати в такому темпі, як це діялося досі.

Таку опінію про економіку країни видала спільна Конґресова Економічна Комісія, яку очолює демократичний конґресмен Врайт Петман. Ця комісія закликає федеральний і стейтові уряди більше дбати про стабільність господарства і про перерозподіл своїх податків. Комісія висловила свої застереження з приводу того, що збільшення відсотків від позичок може припинити ріст публічних будівель, головним чином шкільних будинків і житлових приміщень, та має некорисний вплив на розвиток дрібних підприємств. Комісія рекомендує Конґресові допомогти тим промисловим і сільським районам, які не можуть йти в ногу з загальним добробутом країни.

Це — опінія більшости членів цієї комісії, бо п'ять її членів, між ними й демократичний сенатор з Іллиной Пол Г. Даґлес, висловили опінію меншости, в якій підкреслюється „слабі" пункти в народній економіці.

До цих „слабих" пунктів зараховує сенатор Даґлес такі: 1. зменшення темпу зростання консумційного кредиту; 2. поважні вагання у цінах акцій на біржах; 3. неустабілізованість фармерської продукції; 4. зменшення продукції, яке позначилося наприкінці минулого року; 5. зниціювання доляра у зв'язку з постійним збільшенням цін на товари. Сенатор Даґлес вказав на те, що в четвертій чверті минулого року рух в будівельному промислі зменшився на 30 відсотків в порівнянні з тим самим часом у 1955-му році.

Та на ці „слабі" пункти вказувала й більшість членів цієї комісії, яка, одначе, вважає, що вони не можуть мати поважного від'ємного впливу на економіку держави, яка і в цьому році дійде до нового рекорду, перевищивши національну продукцію 1956 року на 23 більйони долярів і дійшовши до 435 більйонів.

СТЕЖКИ ЗІЙШЛИСЯ...

Стежки зійшлися,
[знову розійшлися:
Вузенька в поле,
[ширша — до села,
А найкрутіша
[в даль до джерела,
Через піски тернистого узлісся.

Між мочарів,
[що з лугу дотяглися,
По корневищах,
[по горбах пішла,
По острівках...
[А відстань не мала.
Стань, перехожий,
[добре роздивися.

Котру обрати! Підемо крутою,
Якій би там підйом
[нас не зустрів,
Не нам пісків боятись, мочарів.

В путь, до джерел,
[на солов'їний спів!
Освіжимось цілющою водою,
Вдихнем високих
[сонячних вітрів!

ПЕТРО ДОРОШКО

ФІКТИВНА ЄДНІСТЬ АРАБІВ

Від часу незрозумілої для Заходу програ арабів у війні з тільки що народженим в 1949 р. Ізраїлем по нинішній день дискусійною є проблема єдности арабського світу. Популярність єгипетського президента Гамаля Абдель Нассера на широкій арабській вулиці пішла від його пропаганди арабської єдности, не передумом для переваги над Ізраїлем, що — в очах Нассера і всіх арабів — завжди є „терниною в живому арабському тілі". Ставши в очах арабів носієм ідеї арабського націоналізму, який хоче позбутись всякого чужого верховодництва, Насер сполучив свою пропаганду антиколоніялізму з пропагандою панарабізму. Націоналізація компанії Суезького каналу викликала захоплення в арабських масах Єгипту і поза ним, а Насер в очах арабів герос, який не боїться таких потуг, як Англія і Франція. Минулорічний листопадовий похід Англії, Франції і Ізраїлю проти Єгипту вже не тільки настроєво, але й політично об'єднав всі арабські країни в обороні Єгипту. На терені Об'єднаних Націй весь без винятку арабський світ солідарно підтримував становище Єгипту у спорі з Ізраїлем в справі евакуації побережжя затоки Акаби і смуги Ґази.

Проте, не зважаючи на ті зовнішні познаки, насправді розбіжності в арабському світі існують, як існували, чи — вірніше — с сьогодні може ще глибші й поважніші, аніж були 5 років тому, коли — влітку 1952 року — впала в Єгипті монархія і прийшов до влади Гамаль Нассер, спершу, як прем'єр-міністер за президента Наґіба, потім як президент-диктатор країни. Поза фасадою єдности, офіційно потвердженої комунікатом наприкінці конференції чотирьох голів арабських держав в Каїрі 27 лютого ц. р., — за одностайним твердженням усіх західних коментаторів — криється дуже поважна і дуже глибока незгода. Передусім, в Каїрі взагалі були репрезентовані тільки чотири арабські держави: Єгипет, Сирія, Савдійська Арабія і Йорданія. Два приязні там монархи, король Савд і король Гуссейн, наслухалися — твердять західні кореспонденти з Каїро, — щоб у спільному комунікаті була зазначена ворожість арабських країн супроти комунізму й прихильність до нової американської політики на Середньому Сході. Внаслідок спротиву президента Нассера і президента Сирії Шукрі аль Куватлі, які далі спроваджують зброю з СССР і наставили передачі з радіовислень в Каїрі і Дамаску по лінії совєтської пропаганди, не було антикомуністичної нотки в тому комунікаті. Але й не було дискримінаційних зворотів супроти арабського Іраку, за вийнятком потвердження давнього становища проти будь-яких військово-політичних союзів арабських країн із неарабськими (Ірак належить до Баґдадського пакту), ані проти Лівану, який виразно проголосив свою прихильність до нової американської політики на Середньому Сході, сформульованої як „доктрина Айзенгавера".

У загальних рисах арабський світ виглядає тепер так: Єгипет і Сирія є єдиними двома державами, які ведуть цілком одностайну політику, у себе вдома і за кордоном, мають спільне військове командування і однаково наставлені на співпрацю з СССР, будучи переконані, що співпраця не загрожує узалежненням їх від Москви, і що мусульманізм настільки сильний, що зможе опертися комуністичній ідеології. Король Йорданії Гуссейн одверто тим листом до свого прем'єра Набульсі натаврував інфільтрацію комунізму і перестеріг проти неї; втративши щорічну субвенцію від Англії й узалежнившись від такої самої допомоги збоку Єгипту, Сирії і Савді Арабії, Йорданія була б рада включитися в допомогову акцію З'єдинених Держав, передбачену „доктриною Айзенгавера". — Савді Арабія вправді залишилась надалі невтральною, але наблизилась до Заходу внаслідок останніх відвідин короля Савда у Вашинґтоні, визнала Америці на дальших 5 років летунсько-морську базу в Дарані і ставиться прихильно до доктрини Айзенгавера і дуже вороже до Москви. Ліван, як вже згадано, одверто підтримав доктрину Айзенгавера і має дуже напружені відносини з Сирією у зв'язку з переслідуванням в тій країні внутрішньої опозиції та втечею до Лівану дійсних чи уявних змовників проти теперішнього лівого сирійського уряду. Ірак знаходиться в організованому антикомуністичному фронті, як член Баґдадського пакту, і з предметом заїлої кампанії єгипетської і сирійської пропаґанди. Ємен, за намовою Єгипту, почав тепер спроваджувати з СССР зброю, але відсталий своїм режимом, звичаями, і економікою, не грає в арабському світі ніякої поважнішої ролі. Найновіша арабська країна Судан (сильним елементом є там неґри нубійці) ставиться з великою підозрою до амбіцій Нассера і одверто схвалює американський плян щодо усунення совєтських впливів з Середнього Сходу. Всі три північно-африканські арабські держави — Лібія, Марокко і Туніс — перебувають в орбіті західних цивілізаційних, господарських і політичних впливів, і між ними та З'єдиненими Державами саме тепер затісно-взаємини, при чому дуже позитивну ролю грає африканська поїздка віце-президента Ніксона. Марокканський султан Мохаммед V, туніський прем'єр Бургіба та лібійський король Мохаммед Ідріс Іель Фенуссі — діючи понад пересічну міру, з довголітніми зв'язками з південною і західньо-європейською романською культурою.

Як бачимо, в цій хаотичній ситуації впливи єгипетського президента Нассера і його країни куди слабші в арабському світі, аніж могло б здаватися з поверховних газетних голосів. Навпаки, проти Лівану, який виразно радше спадають, як зростають. У самому Єгипті всяка опозиція замовкла в обличчі воєнного наступу Англії, Франції і Ізраїлю. Цей наступ був водою на млин режимові Нассера і скріпив його диктатуру. Проте, після відвороту Англії і Франції та недалекого відвороту Ізраїлю, — опозиційні настрої знову дають і про себе знати, при чому це опозиція не тільки ідеологічна (ортодоксальних мусульманських кіл, з одного боку, і демократів, з другого), але й господарська. Від енерґії і зручности американської політики залежить, щоб у новій ситуації витиснати помалу совєтські впливи і перетягати Нассера та вузький гурт його дорадників у сторону Заходу. Ніхто з них не є комуністом. Треба вміти переконати їх, що дійсний інтерес Єгипту — по боці вільного світу, який і всім арабським країнам бажає дійсної волі. Не проблема колоніялізму, а проблема комунізму і його розхристана демагогія хаотизує арабський світ. Коли він зрозуміє це — Москва втратить бій за арабів, що їх хоче використати у власному поході на здобуття всього світу.

ОБЕЛІСК І МАВЗОЛЕЙ

I

З пишних терас Вашинґтонського Капітолю розкривається вид на захід вздовж імпресивного, майже двомилевого травника-проспекту аж до границі дистрикту Колюмбія. Цей проспект — це славний „Мол", позднвжна вісь великого зеленого хреста, що його запланував архітект столиці Л'Анфан ще в 1791 році, і що його видно ще сьогодні з літака або на мапі міста. Підстава цього хреста-парку виростає з західного підніжжя Капітолю, верх спирається на річку Потомак, а рамена кінчаються Білим Домом на півночі і Потомак-Парком з басейном-затокою, на півдні.

На перехресті цього парку, з зеленої безмежної левади здіймається в небо височенний білий обеліск — відомий символ столиці. Це — пам'ятник Вашинґтонові.

А коли йти зором далі, то ген у сірій далечі він зупиниться на пишній мармуровій будівлі-святині: це — пам'ятник Линкольнові.

Які різні ці два найбільші американські президенти і які різні їхні пам'ятники! І думається іноді: чому оцей простий формою, єгипетський походженням обеліск поставили пишному аристократові Вашинґтонові; чому найпишнішу формою святиню поставили найбільш простій, скромній людині з пограничних лісів? І думається іноді: чи можна в формі й символі монументу віддати почувати і зміст людини? І чи не дивно: пам'ятник найбільшої в історії неоспорюваному президентові мав чи не найбільш оспорювану, драматичну історію; пам'ятник же найбільше колись оспорюваному, скритовбитому президентові виріс одноголосною волею народу впродовж коротких літ.

Ось цей Вашинґтонів обеліск. Ще в 1783 році, коли тільки будувалася нова американська держава, коли наше не відпливло ще останнє британське військо, Конґрес рішив поставити першому провідникові народу монумент у виглядї кінної статуї. Через тоді один рік, 1884 року, вдрила цей монумент. Але було це тільки простий формою й лініями обеліск. За цих сто років будову починали декілька разів, змінювали пляни, були ентузіязм і знеохота, були гроші і безгрішшя, і була боротьба за пам'ятник. Кінну статую скоро занинули, а на якийсь час прийняли особливий проєкт Милса. Він запланував був єгипетську колону на кінчній підставі вавилонського стилю; кругом мала тулитись кругла грецька святиня з колонадою, яка повинна була стати американським пантеоном. Над східним входом мала стояти на 30-тіп завишки постать Вашинґтона у римській тозі, на грецькому воєнному возі, тягненому арабськими огирами. Огирів мала поганяти струська „Вікторія". Це була ідея універсальної вистави Вашинґтонової постаті. На щастя, не було тоді грошей. Проєкт стали обтинати, аж залишився тільки виправлений децю обеліск. Але й йому не росло легко. Будівля час — у 1850-х рр., — коли розгорівся запал будови, поплили гроші і з усіх сторін Америки і світу прибували в дар мармурові бльоки. Командор Перрі привіз мармур з Японії, і навіть Папа прислав мармуровий бльок із римської святині Конкордії. Папський дар зчинив малу ворохобню, коли група замаскованих американських шовіністів-протикатоликів одної березневої ночі 1854 р. вдерлася на будову, забрала папський бльок і не знати, де його запоторила: кажуть, лежить він розбитий на дні Потомаку. Ця ж сама партія „викрала" була навіть самий пам'ятник, обсадивши бюра будівельного комітету, забравши пляни та перевибравши комітет. Але таки обеліск постав і знісся на 555 стіп угору.

Стоїть він якось самотньо, неначе несподівано, неорганічно вистрелюючи вгору з зеленої, безмежної і безцільної левади. Так стояв колись самотнім духом, завжди здалеку від юрби, родовий аристократ і типовий англійський джентлмен, — Джордж Вашинґтон. Стоїть обеліск суворий і простий формою і міцний ґранітом, як колись стояв суворий, простолінійний і ґранітно-сильний Вашинґтон. А сила і велич його як людини не лежала в яскравих ідейних поривах, не в золотоустих промовах, не в високій освіті, навіть не в блискучих воєнних перемогах. Вона була, в високому стандарті його життєвих принципів, почувань і поведінки, в його упертості, вірності постановам і безумовній обов'язковості. Мабуть, ці принципи робили його мало приступним, рідко усміхненим; мало кому „дозволяли вони йти поруч із ним, але зачарували маси йти за ним. Це вони піднесли його автоpитет до висот, де не було йому конкуренції і де не сміли порушувати його навіть вороги. Коли британські кораблі в 1814 році плили вгору Потомаком, щоб знищити місто Вашинґтона, вони не завагались зупинитися з спущеними вітрилами біля підніжжя Мавнт Вернону і за звичаєм віддати ґарматний салют тому, хто колись стояв на чолі революції проти них.

Життя Вашинґтона плило звичайним руслом тогочасних багатих плантаторів; він міг бути щасливим у житті, бо був рільником, а на його думку, „рільництво — це найбільш здорове, найбільш корисне, найбільш шляхетне зайняття людини". Але сувільна позиція його була теж зобов'язанням, і Вашинґтон ніколи не вагався виконувати зобов'язання. І хай це буде той „кавалер джентлмен", що так систематично, пляново й постуnово віз свою плантацію, чи той ґенерал, що молився за своїх жовнірів критичної зими 1787-8 у свігах Вели Форджу чи той політик, що закликав розгаряхований конституційний Конґрес піднятися до стандарту, гідного великого діла — в усьому віддзеркалювалася його статична сила людини-оберега. Тому, здається мені, що саме цей простий обеліск може краще віддати зміст людини Вашинґтона, як могла б віддати пишна постать на коні, чи римська тога з окриленою перемогою.

Юст.

(Закінчення буде)

О. Дерев

ГАЙОВИЙ

(Із циклу: Трос ведмедів з білою латкою)

(9)

Та на Дам'яна темна ніч у лісі не робила враження. Він сам ходив горами й лісами тихо, безшелесно, як лісовий дух, чуйний, як дика звірка, повний уваги й зрозуміння для нічного життя тварин. Мав на обліку всіх ведмедів, знав у яких яскиннях робились собі леговища на зиму, скільки ведмедиці молодих водять із собою навесні і де восени мають свої улюблені найкращі олені. Навесні, коли ще зима гостювала в горах, водив мисливців на готурині токи. У лісі проживав більшу частину свого життя. Коли буря в горах захоплювала його з своєю тучa-бурею, що хилила верхів'ям дерев, як хвилями розбурханого океану, а грім гудів безперервним відгомоном, Дам'ян ховався під виступи скель та в колиби і терпеливо ждав, поки не втихомириться розбурхана стихія. У зимову заметіль, коли сніг засліплював очі, замітав стежки, плаї та дороги, відбираючи сваму орієнтуватися по лісах, горах і потоках, Дам'ян інстинктово знаходив потрібний напрям. Витривалий, зжитий з природою, завжди виходив переможцем із трудних обставин.

Стоячи тепер під становищем, призначеним для архикнязя, весь зайнятий думкою про завтрішні лови, згадав Дам'ян пригоду з ведмедем, яку архикнязь описав у своїх ловецьких споминах. Осіннього дня, по полудні в часі підходу на оленя, з гущавини несподівано вийшов ведмідь і, видно чимось подразнений, кинувся на архикнязя. Напад був так несподіваний, що стріл, відданий майже без прицілу, тільки важко поранив звіра, який, з диким ревом піднявшися на задні лапи за малим не повалив архикнязя на землю. Та в критичний хвилині підбіг Дам'ян і, вдаривши прикладом рушниці ведмедя в голову, трохи приголомшив і звернув його увагу на себе. Ухилившись від лап ведмедя, Дам'ян відскочив набік, а опритомнілий архикнязь другим стрілом повалив звіра. Подія відбулася так скоро, що обидва вони аж по кількох хвилинах з'ясували собі небезпеку, з якої вийшли щасливо завдяки відвазі Дам'яна. Архикнязь стояв ще немов зачарований, коли Дам'ян підніс зламаний приклад і, тулячи його до рушниці, говорив: „Добра стрільбина була, добру зробила прислугу перед смертю, але вже не її полатаю". — Майстрував Дам'ян коло рушниці пів дня, пов'язав приклад впущеним в дерево мосяжним дротом, але недовго нею дослужився. Поїхала стрільба гайового до Відня разом із архикнязем, а пошто прийшла нова першої марки віденська.

„Поки піду додому, не зашкодить провірити, чи не попустили щаблі драбини і чи добрий буде приціл із становища для архикнязя. Завтра, здається, буде така сама ніч, як нині. Добре подивитися з гори, як виглядає на долині, — продовжував свої думки Дам'ян. Поволі виліз на гору, сів на лавочці, поклав на бік рушницю на колінах й уважно приглядався до кінців купу м'яса. А як прийде ведмідь і не буде густі будуть хмари, то для доброго стрільця ціль добра. — Дам'ян підіпер рушницю до плеча, прицілився до уросного ведмедя і знову поклав її перед себе. — Як архикнязь буде мати щастя, що ведмідь прийде, то напевно його положить. Він добрий стрілець, має добрі очі й певну руку. Ох, щоб тільки прийшов! І поцю я того бурого з білою латкою стрінув тоді вечером над річкою коло водопою та й побіг голосити інженерові? А як тепер не вдасться, то буде клопіт. І архикнязь буде собі марикувати та й надрадник нарікати, що я завинив. Зараз розплететься, накричить, мовляв, який з тебе гайовий, що ведмедя не вмієш приманювати, а хвалишся, що знаєш всі їхні звичаї. Гострий він чоловік і все у нього мусить іти, як на шнурочку. Та я вибю, рахувати, в ласці у нього. Бо як ловити нічних злодіїв, що крадуть дерево в камеральних лісі, то посилає мене. Прослідити найкращого оленя для угорського графа, то знову Дам'ян. Не можу лихого слова на нього сказати. Він — наш чоловік, і все нам ближчий, як чужий. Було чемно прикро з ним. Та служба — не дружба. Всюди як при війську. Йому часами теж неоснодно. Приїздить на наймістнича інспектора на провірку, а цей вишукує плям на сонці: то секцію в лісі перерубали, то зруб зле зіслідили, вітроломів забагато, а вже найбільше його злості серватуттові селянські права. Колись то все кругом було наших бояр та громад. Потім Польща загарбала, а від неї забрала австрійська камера. Навіть полонини нам зрабували, а замість цього дозволили ласкаво випасати вівці в камеральних лісах.

У намісництві сидять чужі, ворожі, нам люди, та наш управитель не дуже стоїть їм у ласку, бо пильнує свого діла.

Дам'ян поволі підвівся і застиг у напівпохиленій позі. Коло коня появилася чорна маса, хвилину постояла нерухомо, потім підійшла до принади і тихо, але виразно забурмотіла, мелячи щелепами. — „Таки справді бурий, — промайнуло в Дам'яна думка, і він поволі, обережно, не спускаючи очей з ведмедя, присів на лавці. — От буде архикнязь мати радість! Бо як прийшов нині, то певно прийде й завтра. Недаремний був мій труд".

Місяць показався із-за хмари і ведмедя було видно, як на долоні. Дам'ян поволі підніс рушницю, хвилину міряв, і нараз блиснув із цівки вогонь, як рефлектор освітивши поляну, ведмедя і коня. Нічну тишу порушив гострий постріл, що понісся глухим відгомоном по лісі. Ведмідь звівся вгору, заричав із болю, пробіг кілька кроків і впав на землю, тихо хропучи.

— Ну, а це що? — вирвалося з уст Дам'яна. — Невже то я стрелив? Боже мій, Боже! Що я наробив! Та я вбив ведмедя, призначеного для архикнязя. От напитав собі клопоту й сорому, що не можна буде нікому на очі показатися. Пропала моя служба. Та служба службою. А де моя совість? З яким лицем стану перед архикнязем і інженером. Щось мені все здавалося, що буду мати клопіт із тим ведмедем з білою латкою.

(Закінчення буде)

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Денвер, Колорадо

Танцювальна група в Денвері: зліва на право (перший ряд) Ал Гері, Любомир і Зенон Орищини; другий ряд Мушка та Івалія Орищини

Братерство через музику

Імпреза під такою назвою має вже свою традицію в Денвері, Колорадо. Щорічно влаштовує її Рада Церков Денверу, а виконавцями програми є представники етнічних груп, що творять цю велику і могутню країну — ЗДА.

Між представниками дев'яти національностей цьогорічної імпрези з 17-го лютого ц. р. були також американці із своїм танком та кількома піснями.

Сама ідея такої імпрези має шляхетне завдання. Перше — це зблизити до себе різні етнічні групи через танок, пісню та показ національної ноші. А друге — допомогти матеріяльно голодуючим народам у світі, бо з прибутку купують харчі і розсилають їх голодуючим заморським країнам.

Імпреза відбулася в авдиторії Іст Гай Скулу. Її відкрив посадник міста Денвер промовою, а після того під звуки української стрілецької пісні, яку виконала духова оркестра військової летунської Академії в Колорадо, з парадою внесено на сцену український державний прапор, бо цього року українська група мала честь почати ту міжнародню імпрезу. Українська група була заступлена танцюристами, в складі із п'яти осіб та виконала три точки.

Всі інші групи також виконали по дві-три точки. Крім українців, танцювали також ірляндці, японці, чехи, мадяри та американці. Співали по дві-три пісні італійський та грецький хори. Американці дали один сольоспів та група із восьми голосів виконала кілька побутових пісень. А шкотська оркестра в національних строях і на шкотських національних інструментах виконала кілька маршів.

Це справді цікава імпреза, на якій можна почути та побачити творчість генія багатьох народів. Здається, що не треба бути аж знавцем танку, щоб в тому спільному пописі завважити втілені риси характеру поодиноких народів, а пребагаті краски національної ноші доповнюють спостереження присутніх.

Після закінчення імпрези почулося серед невеличкої групи українських глядачів зауваження, що, мовляв, чоботи лише обтяжують нашу жінку в народнім строю та від'ємно впливають на її красу. У відповідь на це почулося слова: „Якби шотляндець не вбрав на себе спідниці, то не був би шотляндцем".

Деякі групи повторили цього року той самий танок, що танцювали минулого року, а інші групи, не хотівши цього робити, не взяли зовсім участи в цьогорічнім святі. Та українці не сміють цього ніколи робити.

Як випав виступ української групи? Щоб не виглядало на самохвальбу, віддаймо справу оцінки глядачам, які своєю реакцією змісцяі і найсправедливіше осудили виступ груп.

Під час виконування українських танків оплески публіки майже не вгавали. Бо ще не зовсім затихла хвиля попередніх оплесків, як починалась нова. Здавалося, що життя, ритм та енергія, з якими наші виконавці виконали три танки („Гопак", „Чумачок" та „Запорозький Герць") передалися цілій залі глядачів. Українські танцюристи були —єдиними, що їх нагороджено оплесками під час виконання. Українського глядача мимоволі огортало присмне почуття гордости за красу нашого народного мистецтва.

Тими добрими виконавцями наших танків були: п-ні Мушка Орищин, п. Зенон Орищин та його дружина Івалія, Любомир Орищин та п. Альфред Гері, „зукраїнізований" американець, який на виступах подає себе за українця. Та одного разу, зацікавлений гість зробив А. Гері заввагу за те, що він говорить добре по-американськи, тоді А. Гері відповів: „Бо я родився вже тут в цій країні".

Очевидно, що тут заслуга п-ні Мушки Орищин не мала, бо ж вона вчить танків, підготовляє до виступів, та й сама прекрасно танцює. В дійсності та невеличка танцювальна група, крім п. А. Гері, — це дочка, сини та невістка п-тва професорів Орищиних, яким належиться щире признання за виховання таких корисних для нашої громади дітей.

Про кілька їхніх виступів перед американцями навіть перед такими, як конвенція членів „Торговельної Палати", — наша громада довідалась щойно з американської преси. А це свідчить про скромність виконавців.

Якщо б кожний українець в ЗДА зробив для громадської справи хоч частину з того, що роблять п-ство Орищини та їхні діти, то й наша загальна справа виглядала б інакше.

Під час програми до публіки промовляв також губернатор стейту Колорадо. А на закінчення дев'ять студенток в білих довгих сукнях, які вносили та уставляли з парадою на сцені державні прапори національних груп, держали в півколі дев'ять прапорів, а поза ними поуставлялися під своїми прапорами виконавці програми. Тоді на сцену вийшов американський священик о. Ричард Гайстер та провів всім присутнім спільну молитву.

Наш український прапор держали зараз ліворуч американського прапору, який був по середині.

К. К-ий

Питсбург, Па.

Збіркова акція на Народний Фонд.

Після полагодження різних принципіяльно - леґальних непорозумінь на нашому терені (остаточне розв'язання Централею УККА тутешньої Філії УККА, як незгідної з статутом, тощо), — наша Питсбурщина вступила в нову стадію громадської активности. В першу чергу порішено негайно „надігнати" втрачений час щодо збіркової акції на Народний Фонд. Акцію започаткував довголітній і невтомний працівник Питсбурщини, інж. Михайло Комічак, що веде тут щонедільну радієву українську програму.

Після ряду нарад із чільними громадянами Питсбурщини в неділю 24 лютого ц. р., під маршові звуки його радіопрограми, десять чільних осіб виступило з гарячим апелем до тутешнього громадянства — розпочати нову, посилену збіркову кампанію на цю високо національну ціль. Що найбільш було цінне й зворушливе виступили з палкими закликами одностайно всі три прошарки тутешнього громадянства: представники „старших" наших імігрантів, їхні „діти", тобто репрезентанти тут народженого нашого покоління й врешті речник т. зв. „новоприбулих".

Цієї історичної неділі, 24-го лютого ц. р. обхоплено „ударною акцією" покищо тільки північний сектор нашої Питсбурщини; до речі, найбільш досі рухливий і жертвенний. Тобто громади: Ембридж, Еликвипа, Вейден, Конвей і інші менші наші поселення в цьому секторі. В дальших серіях радієвої кампанії виступлять діячі інших наших округ, як: Питсбург - місто (досі найбільше „відстала" одиниця щодо Народного Фонду), Мікізракс, Карнеґі, Батлер-Липідора, Арнолд, Монесен і Джінет з околицями.

На цьому місці подаємо звіт із першої „рунди" збіркової кампанії, до якої входять три відділи УККА, два в Ембридж і один в Еликвипа. Подаємо особи і їхні організації, що 24 лютого розпочали так довго очікувану „відновлену" акцію збіркового фонду, а за нею, Бог дасть, підуть і інші благодатні для нашої національної спільноти дії.

Першим промовцем, що відкрив „нову збіркову еру" в нашій Питсбурщині був п. Михайло Шибінський, що зворушливо промовляв до парафіян Української Православної громади Св. Володимира Вел. в Ембридж, заохочуючи молодь і старших до найбільших зусиль в цьому святому ділі. Одночасно він і голова місцевого відділу УККА при тій же громаді. Другим промовцем був п. Осип Литвин, що промовляв до парафіян Української Католицької Церкви Св. Апостолів Петра й Павла в Ембридж. Він одночасно й голова другого місцевого відділу УККА, при тій же парафії. П. Литвин в своєму зверненні зазначить, що ця громада за минулі роки може похвалитися найвищою збірковою акцією на цілі УККА, на всю Питсбурщину.

Для постороннього читача може дивним і куріозним буде існування двох відділів УККА на терені невеликого міста. В ім'я правди треба підчеркнути, що це не є ознакою якогось місцевого „роз'єднання", чи як там сказати, а що цей дуалізм служить тільки кращій координації збіркової акції на Нар. Фонд в обидвох наших громадах! В громадсько - національних справах ті два відділи, виступають дружньо і об'єднано, як діти того самого народу. Чи це не добрий приклад для інших?

Третім промовцем був інж. Юрій Форись, що говорив до всіх новоприбулих нашого терену (абсольвент Карнеґійського Інституту техніки). Четвертим промовцем був п. Михайло Шелеґіда, говорив по-англійськи, до нашої тут народженої молоді. Черговим промовцем був п. Андрій Джула (говорив по-англійськи), головний радний УНСоюзу, що звернувся з гарячим закликом до всіх членів УНС в Західній Пенсилвенії. З черги промовляв п. Іван Антушак (теж по-англійськи), голова місцевого 161 відділу УНСоюзу. Після нього звернувся по англійськи — до бизнесменів міста і округи — п. Іван Салдресен, місцевий бизнесмен. — З поза Ембриджу виступили такі особи: п. Мирослав Манастирський (по англійськи), учитель Гай-скул в Еликвипа, що сердешними словами апелював до українсько - американських професіоналістів Питсбурщини, як теж до різних молодечих українсько - американських організацій в Західній Пенсилвенії.

З жіноцтва промовляла (чудовою українською мовою!), пані Ольга Манастирська, б. голова МУН в Торонто, Канада, і б. професорка в Дюкейнському Університеті, тепер в Еликвипа. Другою жінкою, що апелювала до жіноцтва нашої округи була пані Анна Кіфер, головна радна УНПомочі, з Конвей, Па. Вона промовляла теж гарно по-українськи і по-англійськи. — Останнім промовцем був п. Михайло Скрабут, тут народжений діяч в Ембридж, головний контрольор УРСоюзу і член крайової ради УККА. Говорив по англійськи і по-українськи, до членів УРС в Питсбурщині. — „Інші народи в Америці складають мільйони на свої національні цілі, а ми, українці зложімо хоч по 10 долярів на рік, тобто по три сотики денно..." — казав п. Скрабут.

Цю високо-патріотичну серію звернень до громадянства нашої Питсбурщини закінчив ініціятор цього діла, п. Михайло Комічак, член політичної ради УККА, кажучи: „зроблено тільки початок доброго діла, а тепер всі ставаймо до праці, від слів до діл!". — Ми всі радіємо тією зміною на краще на нашому терені. Що загальна справа є поставлена на першому місці, а партійні і особисті речі на дальшому. Координаторові тієї акції і всім її учасникам належиться велика подяка! А тепер, щасти, Боже всім людям доброї волі!

А. Ч.

Хроніка українського життя

В Австралії

КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА В СИДНЕЇ

За час курсів Українознавства в Сіднеї в 1956-му році відбулося 89 лекцій у 33 днях. Вписалося 16 студентів. Викладачами були: історія України — п. Л. Склепкович, (25 годин), історія письменства — д-р Є. Ю. Пеленський, а після смерти його дружина (20 г.), історія політичних уладів — мгр. Я. Кужиль (8 г.), географія з економією — інж. С. Пропюк (11 г.), мова — проф. М. Федусевич (11 г.), музика — п. В. Матіаш і мгр. І. Пеленська (4 г.). Педагогічний провід у руках проф. Федусевича. Після закінчення викладів відбулися річні іспити.

УКРАЇНСЬКИЙ ДИТЯЧИЙ БАЛЕТ У ВОЛЛОНҐОНҐУ

У Воллонґонґу в Австралії, відбувся виступ Українського Дитячого Балету під проводом п. Ніни Денисенко. В балеті виступало в народніх строях 45 дітей. Музика під кер. п. Процяя. Місцевий австралійський часопис „Меркурі" помістив прихильну рецензію, а федеральний посол на округу Воллонґонґ В. Д. Керні прислав на руки голови Української Громади у Воллонґонґу (п. Олендер) письмо з висловленням подяки та признання.

30-РІЧЧЯ АКТОРСЬКОЇ ПРАЦІ ВОЛ. КОРОЛИКА

Українська Аделаїда мала нагоду вітати одного з піонерів української сцени в Галичині — актора Володимира Королика — з нагоди 30-х роковин його театральної праці. Вже з 1926 р. зразу ж після закінчення середньої школи, В. Королик присвятив себе українському театрові. Його вчителями були відомі режисери, як Стадник, Венцаль і Блавацький. І завдяки цій школі і своєму акторському талантові, Ювілят з гордістю може дивитись у минувшину, започавши свою театральну кар'єру такими ролями, як в „Задушний день" (Доктор), „Казка старого млина" (Самойлович), „Батурин" (полк. Чечель), „Мотря" (Войнаровський), „Одержима" (Ісус), „Мина Мазайло" (Мокій), „Народній Малахій" (Сусід), „Тарас Бульба" (Андрій), „Ой, не ходи Грицю" (Потап) і пару десятків інших відповідальних ролей в п'єсах побутових, історичних, драматичних і ін. в театрах Стадника, ім. Тобілевича, „Заграва", Львівськім Оперним Театрі, Ансамблі Українських Акторів. Відіграні ролі вже самі собою кажуть про здібності актора.

Заслугою В. Королика на еміграції в Німеччині було стягнення ансамблю сл. п. В. Блавацького з французької зони до Авгсбурґу, де доповнений ансамбль при його активній співучасті відішався великим успіхом і приносив духову насолоду до українських таборів своїми постановками.

В Аделяйді приєднався до праці над створенням Українського Театру Малих Форм вкінці 1949 р. і був його членом-основником. На жаль, з приводу несприятливих обставин, не працював в театрі, але в найбільш критичнім часі УТМФ включився активно і цим уможливив постановку інсценізації Блавацького з творів Стефаника „Земля", в якій грав свою стару ролю „Злодія".

В Швеції

З ЖИТТЯ „УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ" В СТОКГОЛЬМІ

На Різдвяні свята загостив до Стокгольму о. Григорій Фуканчик, генеральний вікарій української католицької Церкви в Бельгії. Він відправив там в асистії о. Коліяті Службу Божу для членів української колонії в столиці Швеції. З нагоди перебування українського священика в Швеції, що звичайно випадає раз у рік, товариство „Українська Громада" зорганізувало для шановного гостя і для своїх членів спільний Свят-Вечір.

Дня 5 січня ц. р. відбулися в Стокгольмі 10-ті річні Загальні збори „Української Громади" в Швеції.

З нагоди Різдвяних свят видала „Українська Громада" циклостилевим способом неперіодичне видання п. н. „Скандинавські вісті".

Авторський вечір А. Юриняка

17 лютого ц. р. в Дітройті, в залі Інтернаціонального Інституту, місцевий Літературно-Мистецький Клюб відбув авторський вечір свого активного члена А. Юриняка. Невеличку, але затишну залю виповнила вщерть добірна публіка. Вечір відкрив коротким вступом ред. М. Бажанський, а після того передав виконання досить різноманітної програми авторові і численним співвиконавцям.

Сам автор прочитав дві прозові речі („Шкода, що ви не знаєте Валі", і „Твір, в якому автор розминувся з критиком"), та продеклямував дві поезії — „Пісню про Киянку" і „Гей, мінлива душа!.."

Поза тим, інші виконавці, в тому числі і 10-річний Ігор Романик, що виконав з великим почуттям і вмінням одну поезію „Кобзарський спів", деклямували різного жанру і форму давніші і найновіші поезії автора. Василь Колосюк порівняно добре виконав героїчну поему „Сини Альказару", присвячену героям Еспанії, і „Мрійну баляду", останню під музичним супроводом на бандурі П. Китастого. Р. Татарський з почуттям прочитав найновішу патріотичну поему „Храм Пантеон".

Коротко кажучи, на вечорі були представлені різноманітні твори автора.

Хоч і не всі виконавці належно доносили авторське мистецьке слово до авдиторії, проте присутні приймали всіх тепло, задоволені зміною голосу і обличчя.

На суто літературні вечори в Дітройті публіки приходить дуже мало, тому наявність 70-ти слухачів свідчить про певний інтерес в українській громаді Дітройту до мистецької творчости А. Юриняка, що поступово, але впевнено завойовує собі місце в сучасній українській літературі. А. Юриняк є автором цікавої праці „Літературний твір і його автор", п'єси — „На далеких шляхах", комедії „Справжня наречена", численних поезій й оповідань, а оце готує до друку нову збірку новель і оповідань.

Тому, відмічаючи чергову і дуже вдалу імпрезу Літературно-Мистецького Клюбу в Дітройті, разом з тим треба підкреслити, що у нас, на американському ґрунті, не зважаючи на несприятливі умови (в тому розумінні, що всім майстрам слова приходиться працювати фізично), багато наших мистців, в тому і автор творчого вечора А. Юриняк — мають таки значні досягнення. Ми бажаємо авторові успішного здійснення всіх його творчих задумів.

І. Р.

З НОВИХ ВИДАНЬ

Ю. Сірий: **Україна — земля моїх батьків**, В-во „Нашим Дітям", ОПДЛ — Об'єднання Працівників Дитячої Літератури, Ню Йорк — Торонто, друге видання, 1956.

Об'єднання Працівників Дитячої Літератури видало оце другим виданням відому популярну географію Ю. Сірого-Тищенка — „Україна — земля моїх батьків". Хоч видання фототипічне, має численні зміни й доповнення в ілюстративному матеріялі, так, що це одночасно своєрідний фотоальбом, де показано краєвиди, міста, села, людність, побут і природу України (разом 50 ілюстрацій).

Факт, що книжка після кількох років від першого видання появляється вдруге, говорить найкраще про її вартість, успіх і потребу так у школі, як і дома та в бібліотеках установ, зокрема в товариствах молоді — СУМ, Пласт і под.

Ірина Наріжна: **Як Панас на узліссі кізку пас.** В-во „Нашим Дітям", ОПДЛ, Ню Йорк — Торонто, 1956. Обкладинка та ілюстрації мистця Е. Козака.

Наші малята дістали нову розкішну багатокольорову казочку про Панасика і неслухняну кізочку, що пасеться до пізньої ночі, а додому йти не хоче. Ні зайчик, ні білочка, ні лисичка не вміють помогти Панасикові, аж маленька бджілочка залетіла кізці в ухо, — „бпз-бпз — по-бджолиному заспівала, кізку налякала і домів її загнала".

Легкий вірш, жива й цікава розповідь, великий формат, люксусовий папір, численні ілюстрації відомого ілюстратора дитячої книжки Е. Козака — все це разом — один з найкращих дарунків для наших дітей на св. Миколая і під ялинку.

ФОНД „ВЕСЕЛКИ"

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою пожертву на Фонд і передплату дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 36.

	Передплата	Пожертва	Разом
І. Стрілка, Джірард		4.00	
О. Лашкевич, Дітройт		2.00	
М. Шич, Дітройт		2.00	
Е. Галущак, Денвер		2.00	
Д. Бобеляк, Нюарк		2.00	
І. Деркач, Шикаго		2.00	
І. Берчак, Палмертон		2.00	
З. Зенчук, Елмгурст		2.00	
М. Яремійчук, Филаделфія		2.00	
А. Труш, Филаделфія		2.00	
Н. Фенчинський, Метачен		2.00	
А. Ратич, Балтімор		2.00	
С. Федович, Джерзі Сіті		2.00	
І. Кінах, Рутланд		2.00	
М. Лепак, Шикаго		2.00	
М. Гульник, Равей		1.00	
Г. Сохан, Вудкліф		1.00	
М. Сляшевич, Филаделфія		1.00	
С. Балицак, Обурн		1.00	
Н. Стадник, Ніянтік		1.00	
С. Боднар, Ірвінґтон		1.00	
Г. Лозик, МекКіс Рокс		1.00	
А. Когут, Ск. Плейс		1.00	
Д. Телезин, Ню Йорк		1.00	
М. Савчин, Шикаго		1.00	
М. Безпятий, Йонґстаун		1.00	
М. Політило, Геркімер		1.00	
І. Ребей, Шикаго		1.00	
П. Чорнома, Морівіл		1.00	
Д. Шапк, Джерзі Сіті		1.00	
Д-р І. Калиневич, Клівленд		1.00	
Д. Горбач, Ірвінґтон		1.00	
В. Осадчук, Торонто		1.00	
Т. Орловський, Ембрідж		1.00	
І. Гуменюк, Шикаго		1.00	
М. Шиманська, Бріджпорт		1.00	
С. Терлецький, Филаделфія		1.00	
П. Федун, Шикаго		1.00	
А. Попов, Шерон		1.00	
І. Вишинський, Бруклин		1.00	
С. Селешко, Ню Йорк		1.00	
С. Цебрівський, Ню Йорк		1.00	
В. Кикіш, Шикаго		1.00	
Д. Пасієвич, Филаделфія		1.00	
С. Качмарчик, Филаделфія		1.00	
Н. Сало, Шикаго		1.00	
О. Єретенюк, Стемфорд		1.00	
А. Пилка, Ню Бритейн		1.00	
В. Мадюк, Нюарк		1.00	
Е. Устияновський, Гарвей		1.00	
Н. Степаник, Джінет		1.00	
М. Зошак, Форд Сіті		1.00	
Г. Шабатура, Питсбург		1.00	
О. Прокоп, Вілмінґтон		1.00	
І. Поваленний, Овкдейл		1.00	
П. Федак, Озон Парк		1.00	
о. А. Мельник, Филаделфія		1.00	
М. Водзінський, Форт Вейн		1.00	
Н. Каназевич, Джонсон Сіті		1.00	
С. Колтун, Гантінґтон		1.00	
О. Паньків, Ірвінґтон		1.00	
В. Озерянсц, Ню Йорк		1.00	
М. Креховецький, Лінден		1.00	
С. Фурманюк, Шикаго		1.00	
І. Мотика, Бавнд Брук		1.00	
Г. Закорчений, Лінден		1.00	
М. Занковський, Вілмінґтон		1.00	
С. Гуцалюк, Бруклин		1.00	
С. Волянський, Бріджпорт		1.00	
Я. Лехнюк, Шикаго		1.00	
Ф. Бабак, Дірборн		1.00	
П. Юзичук, Пасейк		1.00	
Т. Никула, Балтімор		1.00	
П. Боднар, Ню Йорк		1.00	
П. Коцур, Шикаго		1.00	
П. Загоруйко, Ансонія		1.00	
І. Стеткевич, Дітройт		1.00	
А. Яновський, Клівленд		1.00	
І. Яворський, Ірвінґтон		1.00	
М. Вавриків, Балтімор		1.00	
І. Солтик, Вургесвіл		1.00	
Г. Луцуняк, Медісон		1.00	
Р. Іванило, Нюарк		1.00	
В. Левицький, Лорейн		1.00	
П. Проць, Лорейн		1.00	
М. Чапля, Бренфорд		1.00	
І. Кушеренко, Вейн		1.00	
П. Тимочок, Ню Йорк		1.00	
А. Шафранська, Матапан		1.00	
М. Олійник, Алтуна		1.00	
С. Будулич, Шикаго		1.00	
О. Музичишин, Вайтстон		1.00	
М. Ковалюк, Ню Йорк		1.00	
С. Саврук, Алентавн		1.00	
Г. Бовкун, Сиракюз		1.00	
Н. Рубаш, Честер		1.00	
Г. Гевізд, Елизабет		1.00	
Разом . . .	$ ———	$ 114.00	$ 114.00
Раніше проголошено	$ 5,752.90	$ 4,341.25	$10,094.15
Разом все . . .	$ 5,752.90	$ 4,455.25	$10,208.15

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

В СУБОТУ 9-го БЕРЕЗНЯ 1957 р.
о 10-ій год. ранку
в Українській Православній Церкві св. Вознесення
на 19-ій вулиці 675 в Нюарку
буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
в перше півріччя передчасної смерти
моєї Дорогої Дружини
бл. п. Катерини Андріївни ІЛЬЯШЕНКО
яка упокоїлась в Бозі 8-го вересня 1956-го року.
Просимо всіх Рідних, Приятелів і Знайомих взяти участь в Богослуженні і спільно помолитися за спокій душі Покійної.
Горем прибитий Муж Покійної
Микола ІЛЬЯШЕНКО

З Наукових Конференцій УВАН у ЗДА

ДОПОВІДІ ПРОФЕСОРА ДМИТРА ІВАНОВИЧА ЧИЖЕВСЬКОГО

10 січня 1957 року відбулась пленарна конференція УВАН у ЗДА, яку відкрив голова, УВАН у ЗДА, проф. М. О. Ветухів, с к а з а в ш и, що на тодішній конференції прочитає доповіді із своїх останніх досліджень у галузі літератури й філософії, дійсний член УВАН у ЗДА, проф. Д. І. Чижевський. Професор Ветухів нагадав, що проф. Чижевський останні місяці перебував у Німеччині і тепер знову виїздить туди для професорської праці у Гайдельберському університеті. Його переїзд до Німеччини — втрата для УВАН у ЗДА, бо проф. Чижевський був одним з найдіяльніших її членів — виступав з доповідями, був членом ред. колеґії „Анналів", багато публікував праць в „Анналах", минулого року Академія видала його велику „Історію української літератури".

Доповідь проф. Д. І. Чижевського: „Твори І. Франка „Свята Доместика" і „Святий Селедій".

Вперше поезії „Свята Доместика" і „Святий Селедій" були надруковані у совєтському 20-ти томовому виданні І. Франка. Свого часу ці поезії були зустрінуті з великим застереженням клерикальними колами. Здавалось, що вони є пародіями на житія святих. Проф. Чижевський зачитав уривки з обидвох поезій і подав своє тлумачення їх. Він вважає, що ці поезії належать до жанру загадок, дуже популярних у світовій літературі від часів середновіччя і до 20 віку. Доповідач подав цілу низку прикладів аналогічних пародійних загадок, як наприклад, відому поему англійського поета Бирнса про Джана — Ячмінне зерно, в якій описано виробництво пива, при чому теж пишеться про „муки-зерна". Майстром жанру загадок був польський поет часів барокко, А. Морштин його вірші побудовані на парадоксах. В середньовічних поезіях про хліб, у польських і в німецьких, описуються муки зерна водою і вогнем, поки воно стане хлібом. Досі живуть у народних устах загадки подібного ж характеру. Цей жанр використав і Франко у своїх двох поезіях.

Доповідь проф. Д. І. Чижевського: „До стилістики староукраїнської літератури".

Доповідач сказав, що у своєму короткому повідомленні він хоче звернути увагу на досі майже недосліджену проблему стилістики старо-української літератури. Насамперед треба розрізнити різні ґатунки цієї літератури: літописи, житія святих, життєписи світських осіб. Треба звернути увагу на проблему „топосів", тобто загальних місць у літературних творах, які не можна змішувати з дійсністю. Наприклад, сюди належить характеристика, що її дає собі автор. Доповідач підкреслив рису старо-української літератури, що зближає її з літературами скандинавськими: це є двочленні формули, які поетично описують звичайні речі, при чому ці поетичні образи зустрічаються постійно. Наприклад, у скандинавських літературах хвилю називають „Морський кінь", меч — „галузь рани". В старо-українській літературі до таких образів належить: „копіє ізломіть" — почати бій, „чашу іспіті" — не завжди ясно, здебільшого умерти на полі бою; „сидя на санях" — готуватися до смерти, бо хворих у поході садовили на сани; „мед подати" — почати бій.

Доповідь проф. Д. І. Чижевського: „Філософські основи педагогіки „Коменського".

Доповідач заявив, що він хоче сказати кілька слів про свою працю над обробкою літературної спадщини Амоса Коменського, відомого педагога і філософа (1592-1670), що походив з Чехії. Саме тепер Чижевський зайнятий підготовкою до видання недавно знайденого рукопису Коменського. Довгий час вважали цей рукопис, присвячений проблемам виховання, загубленим. Недавно його знайшли в архіві одного західньо-европейського міста. В совєтському Союзі недавно вийшла книжка про Коменського, де його прославляють наче модерного педагога, який стоїть на ґрунті сучасних методів педагогіки. Цікаво дослідити його правдиві погляди.

Проф. Чижевський коротко розповів про основні ідеї Коменського, підсумовані в новознайденому рукописі. Один з розділів присвячено теорії пізнання, яка викладена у формі наче геометричній: теорем та аксіом. Одна частина присвячена проблемам поліпшення людства: автор пропонує загальне замирення, організацію спілки народів, об'єднання віровизнань. Широке виховання людства — шлях до поліпшення людей і загального миру. Коменський подає свою систему, що охоплює освіту й виховання від дитячого садка, середньої школи, університету і освіти дорослих через самовиховання. В кінці життя, „школа смерти", тобто правдиве закінчення життя, підсумування зробленого, примирення і спокійне очікування смерти. Увесь цей цикл — підготовка людини до другого життя, до посмертного блаженства. Коменський пише про три джерела пізнання: навколишній світ, людський дух і біблія. Він вважає, що вчити треба всіх і вчити треба всього — тобто давати широку освіту, всебічне пізнання зв'язку речей. Проте, Коменський усвідомлює, що не кожна людина здібна до широкого пізнання.

Проф. Чижевський закінчив словами, що надто коротка доповідь не може дати повної уяви про Коменського і він сподівається за деякий час ще побувати в Америці і тоді доповнити цей виклад.

Товариська зустріч

Після офіційної частини відбулась товариська зустріч за часм. Члени Академії і гості попрощались з проф. Чижевським і побажали йому щасливої дороги та успішної праці в Німеччині.

З промовою виступив проф. М. Ветухів, який підкреслив, що і українські вчені, і всі українці горді з того, що серед них є такий видатний учений, як Д. Чижевський, що належить до міжнародних інтелектуальних кіл і там є представником українського інтелекту. „Історія української літератури" Чижевського тепер стоїть на полицях усіх найбільших бібліотек світу.

Дійсний член Академії, проф. О. Архимович у своїй промові сказав, що він, хоч за фахом біолог, але завжди з великим інтересом відвідував лекції проф. Чижевського, бо він завжди порушував такі широкі проблеми і подавав нову інтерпретацію, що його лекції були цікаві для кожної культурної людини.

Ю. Дивнич зупинився на значенні праць проф. Чижевського для української літератури і зокрема для сучасних українських письменників.

Л. Д.

Західня Німеччина збільшила заплати для Англії

Бонн. — За оприлюдненим текстом договору, підписаного Німецькою Федеративною Республікою і Англією, Західня Німеччина погодилась заплатити Англії за бюджетовий рік, почавши від 1 квітня ц. р. до квітня 1958, 588 мільйонів марок, себто на 188 мільйонів більше, аніж в попередньому році, виключно на утримання англійського війська, стаціонованого в Західній Німеччині. 210 мільйонів долярів Західня Німеччина заплатить на рахунок своїх післявоєнних довгів (75 мільйонів фунтів), а за 20 до 30 мільйонів фунтів Західня Німеччина закупить в Англії військового виряду для своєї нової армії. Узгіднено відношення німецької марки до англійського фунта у розрахунках між двома державами. Ці переговори відбувались під кутом добрих взаємин у спільному перебуванні в НАТО. Англія все ще не вирішила остаточно, чи і скільки війська вона забере з західньо-німецької території. Західньонімецький уряд спершу ставився дуже опозиційно взагалі до дальших заплат за утримання західніх військових гарнізонів в Німеччині. Переговори з Францією у цій самій справі ще не закінчились.

„Молодий Балей має всі познаки генія" — пише Гелен Бирнсайд

Лос Андхелес, Каліфорнія. — Місцевий часопис „Гайленд Парк Нюз — Геральд енд Джорнал" в числі з 7-го лютого в новинці на першій сторінці разом із фотографією Вірка Балея повідомляв, що той молодий український піяніст виступить як соліст разом із Симфонічною Оркестрою Гайленд Парку. Авторка цієї новинки Гелен Бирнсайд повідомляє про те, що той „молодий піяніст" є сином українських батьків, яких переслідували під час окупацій України наїзники, і тому важко було йому вчитися. Він мусів залишити рідні землі і вчився в Німеччині, а після приїзду до ЗДА продовжував науку фортепіяну в цій країні. „Минулого року Вірко Балей дістав дві золоті медалі і стипендію" як найкращий учень музики. В тому самому часописі з дня 14-го лютого та сама авторка дає рецензію з відбутого концерту, в якій написала, що „молодий Вірко Балей грав як соліст в Шопена „Концерті ч. 1 Е-мінор". виявляючи всі познаки генія". Його гра була зріла й певна. Його фразування було краще від того, яке ми колибудь чули в такого молодого виконавця; „його узгідненість із оркестрою і його вільна постава зробили його виконання видатним". Рецензентка написала, що Вірко Балей, хоч ще молодий, то вже грає зрівноважено, рішуче й інтеліґентно. „Передбачаємо, що він дасть великі речі". — Вірко Балей є сином Петра і Лідії Балеїв. Усі є членами 257 Відділу УНСоюзу.

● Поліція знайшла жертву 4-річну дівчинку Мері Джейні Баркер з Беллмавру, Н. Дж., яку розшукували цілий тиждень сотки осіб. Вона лежала в новозбудованому домі. Дитина залізла була до шафи, яка замкнулася, і вона не могла вийти. Шафи давніше не перешукували, хоч в будинку була поліція.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори В-ва св. ап. Петра і Павла, Відд. 102 відбудуться в неділю 10-го березня в церковній залі 2280 W 7th, зараз по співаній Службі Божій. — М. Декан, предс., С. Косик, кас., М. Бобечко, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Т-во „Запорозька Січ", Відд. 251 матиме свої місячні збори зараз по співаній Службі Божій, 10-го березня в церковній залі 2280 W 7th. — В. Козир, предс., Д. Шмагала, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Місячні збори 292 Відд. відбудуться 10 березня в Укр. Нар. Домі при вул. Мартін 4655, о год. 1:30 по пол. — А. Горак, рек. секр.

ЕМБРІДЖ, ПА. — Б-во св. Николая, Відд. 276 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю 10-го березня о год. 2-ій по пол. Проситься всіх членів прибути і вирівняти свої зобов'язання. — Ст. Іваницький, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Т-ва Зоря, Відд. 69 відбудуться в суботу 9-го березня о 8-ій год. веч. в церковній залі св. Юрія, заля ч. 5, 33 Іст 7 вул. Просимо всіх членів прийти на збори. — М. Ликтей, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва Зап. Січ, Відд., 371 відбудуться в п'ятницю 8-го березня о год. 8-ій веч. в Січовій залі при 506 — S. 18th Ave. Проситься членів вплатити свої вкладки точно, щомісяця на зборах Відділу. — І. Оверко, предс., П. Заболоцький, кас., Ю. Баранюк, секр.

БРИДЖПОРТ, КОН. — Т-во „Українська Січ", Відд. 59 буде мати звичайні збори в суботу, 9-го березня о год. 7:30 веч. в Укр. Нар. Домі, 517 Hallett St., в Бриджпорті, Конн. Проситься членів прибути на час, бо є важливі справи до полагодження. — Управа.

ГЕМТРЕМК, МІШ. — Місячні збори Т-ва ім. М. Шашкевича, 94 Відд. відбудуться в неділю 10-го березня о год. 1:30 по пол. в залі У. Д. К. 2376 Ґрейлінґ. З огляду на важливі справи до вирішення, присутність кожного члена обов'язкова. — Управа.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Любов", Відд. 45 повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю 10-го березня. Проситься членів прийти і пригадуємо вирівняти всі довжні вкладки. — М. Дубас, предс., А. Гарасим, кас., М. Сеник, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Т-ва „Єдність", Відд. 163 відбудуться в неділю 10-го березня в домі Укр. Ам. Горожан, 847 N. Franklin St., о год. 1-ій по пол. Проситься всіх членів прибути на призначений час. — Н. Курко, предс., Ст. Филик, фін. секр., Дм. Мисько, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори „Дністра", Відд. 361 відбудуться в суботу 9-го березня о год. 8-ій веч в домівці при 119 Ave. "A" I-ий поверх. У програмі: звіти (фінансовий, опікунів хворих, домівки), кореспонденція і біжучі справи, одобрення внесків уряду. Перед зборами приймається вплату членських внесків. — За уряд: І. Галичин, предс., П. Кучма, фін. секр., В. Вишиваний, кас., В. Барагура, рек. секр.

БОСТОН, МАСС. — Квартальні збори Т-ва ім. Є. Коновальця, Відд. 348 відбудуться в неділю 10-го березня, зараз по Службі Божій в залі Укр. Прав. Церкви 136 Arlington St. Проситься членів прибути, бо будуть важливі справи на денному порядку: поїздка на Союзівку, щоб взяти участь у святі посв'ячення пам'ятника Т. Шевченка; виконати заклик Гол. Уряду — приєднувати членів в передконвенційнім році; справа 35-річ. ювілею нашого Відділу, який припадає цього року й ін. — П. Мороз, предс., В. Міґован, кас.; І. Сілинський, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. — С-во Любов, Відд. 37, повідомляє своїх членкиць, що квартальні збори відбудуться в неділю, 10. березня, о год. 3. по пол., в У. Н. Домі, 214-216 Фултон вул. Просимо всіх прийти на означений час і приведіть зі собою нових членкиць і дітей. Буде звіт уряду за 3 місяці і звіт контр. комісії й інші важні справи до полагодження.—А. Пограничча, предс.; В.Діковицька, кас.; А. Гнатюк, секр.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити капал ідейних українських працівників нещасного випадку!

Посмертні Згадки

МАРІЯ СПОДАРИК, довголітня членка Відд. 246 у Вест Варвік, Р. Ай., упокоїлась у Бозі дня 12 лютого 1957 р. в 61-ім році життя. Покійна походила з с. Височко, пов. Броди, Галичина. Оставила в смутку мужа Василя, довголітнього секретаря Відд. 246, трьох синів, доню і двох внуків. Похорон відбувся 15 лютого 1957 р. — В. Ій П.!

Уряд.

МИХАЙЛО РОДЬО, довголітний і заслужений член Відд. ч. 161 в Ембридж, Па., упокоївся у Бозі, дня 20-го лютого 1957 р. у 71-му році життя. Походив з с. Монастирець, пов. Самбір. Полишив у смутку дружину Олену, двох синів, дві доні і чотирьох внуків. Покійний брав живу участь в початках організування громади в Ембридж, парафії ап. Петра і Павла, і Відділу ч. 161, та був делеґатом на конвенціях УНСоюзу. Похорон відбувся, дня 23-го лютого з української католицької церкви ап. Петра і Павла. — В. И. П.

ТАРЗАН, ч. 3827. Кидається в акцію

Під проводом Тарзана Толлові тубільці зрізали грубе тверде дерево.

Очистивши стовбур, вони затягли його на док.

І під час відпливу прив'язали колоду до дна наймiцнішого Толлового корабля в такий спосіб, що вона виставала на кілька стіп поза ніс.